

Iz beležnice domačega učitelja

Kako sem Nino naučil loviti ribe

Nina se je obrnila name slaba dva meseca pred zaključkom prvega letnika gimnazije, ko sta ji pri matematiki in fiziki grozila popravna izpita, čeprav bi lahko bila glede na ostale ocene vsaj dobra. Po uvodnem razgovoru in delu z njo mi je postalo jasno, da je zelo pridna in da pri predmetih, pri katerih se je določeno snov potrebno samo naučiti, nima problemov. Kjer pa je bila potrebna tudi sposobnost uporabe naučenih dejstev, so nemalokrat nastale težave. Saj niso vsi rojeni za to, da postanejo matematiki ali fiziki. Pri vseh jezikih je imela namreč same štirice in petice.

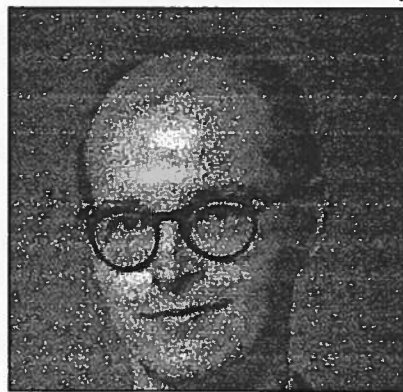
Ker sem se zavedal, da je časa malo, snovi za predelati pa veliko, sem se najprej oglašil na šoli. Zanimalo me je, ali ji bo profesor sploh dal priložnost, da popravi celoletno snov za nazaj. Ker le ni bila celo šolsko leto na čistem »cveku« ampak bolj med ena in dve, ji je profesor na mojo prošnjo in obljubo, da bova »garala«, dal še eno priložnost in sicer tako, da mora v vsakem tednu popraviti snov za eno konferenco.

Ko sva se zagrizla v delo, sem šele spoznal, v čem je problem. Reševanja nalog se je Nina naučila skoraj na pamet. Če so bile naloge standardne, takšne, kakršne so bile v zgodnjih ali kakršne so za vajo reševali v šoli, ji niso povzročale težav. Ko pa je naletela na nalogo, s kakršno se še ni srečala ali je odstopala od tistih, na katere je bila navajena, ji ni bila več kos. To pa zato, ker se je učila samo iz nalog, primerov in zgledov, nikoli pa se ni spuščala v razlago snovi, v bistvo problema. Dejansko se je ves čas učila samo, kako se kaj napravi, ni pa vedela zakaj. Rekla mi je, da je bila na takšno delo navajena že v osnovni šoli in da ji je tam na takšen način šlo, v prvem letniku pa se problemi dejansko že tako razlikujejo eden od drugega, da se vseh na takšen način enostavno ni mogla naučiti.

Star kitajski pregovor pravi, da človeka nahraniš za en dan, če mu daš ribo, za celo življenje pa samo tako, da ga naučiš loviti ribe. Kot dolgoletni inštruktor se dobro zavedam, da lahko moji inštruktorji kaj kmalu postanejo odvisni od mene, ker je to za njih najlažja pot. Da že v kali zatrem takšne želje, jih poskušam naučiti, kako se lahko samostojno učijo.

O sami tehniki učenja sem se, razen iz svojih izkušenj, največ naučil iz knjige prof. Dušice Kunaver *Učim se učiti*. Zato sva, v duhu te knjige, vzela matematični učbenik, nakar sem jo prosil, naj si prebere prvo poglavje in obenem v knjigi podčrta tisto, za kar meni, da je bistveno. Ko je to storila, sem jo prosil, če mi podčrtano lahko pove s svojimi besedami. Tudi to ji je šlo kar dobro. Potem sem ji, kakor vsakemu svojemu

učencu, ponudil majhen zvezek, sam mu v šali pravim »bergla za možgane«. Rekel sem ji, da naj si vanj čimbolj kratko in jedrnatno zapiše pomembna dejstva in oporne točke. Predlagal sem ji, naj to napravi v obliki miselnega vzorca, saj to zahteva bistveno večjo aktivnost kot le

podčrtovanje in prepisovanje bistvenih podatkov. Ob zapisovanju najpomembnejših dejstev je namreč človek prisiljen, da samostojno združi pomembne informacije v smiselne enote in jih med seboj poveže v logično celoto. Nazadnje naju je čakal samo še največji problem: uporaba vsega zgoraj navedenega za reševanje nalog oziroma problemov.

Pri prvi nalogi in do enajste ni bilo problemov. Zapletlo se je pri dvanajsti. »Kaj naj pa zdaj naredim?«, mi je rekla Nina, ob morda resnično malo bolj zapletenem računu in me pričakujoče pogledala. »Kar pogledaj v zvezek, kamor si si zapisovala, vse imaš tam lepo in jasno zapisano,« sem se delal, da ne razumem njene želje. Nad mojim odgovorom seveda ni bila navdušena, ampak vseeno je še enkrat pogledala zapiske in se nato ponovno spopadla z nalogo. Ker je pri prejšnjem načinu reševanja naredila napako, tokrat pa ne, ji je nalogo uspelo pravilno rešiti. Pri naslednji nalogi se ji je spet ustavilo nekje na sredini. In spet nisem hotel pomagati.

Po njenem očitajočem pogledu sem sklepal, da bi me najraje utopila v žlici vode, zato sem jo spodbujal tako dolgo, da ji je tudi to nalogo uspelo rešiti popolnoma samostojno. Potem se ji je začelo počasi odpirati. Spoznala je, da se mora predvsem sama spopasti s problemi, da jih bo lahko uspešno reševala. In potem je počasi ob malih uspehih nizala vse večje ter s tem gradila svojo lastno samozavest. Tako je Nini nekaj, kar ji je bilo v začetku neverjetno težko, postalo sčasoma zanimivo in zato vse enostavnejše in lažje. S tem pa si je odprla neskončno pot do znanja.

Andrej Remškar